

СХОДАМИ РОКІВ ...

У 2018 році факультету виповнилося 35 років. Він справедливо вважається одним з кращих в Україні. Наш факультет входить до десятки найстаріших юридичних факультетів і закладів вищої освіти України. Тридцятип'ятирічна історія розвитку юридичного факультету – крапля в неосяжному океані творчої, правничої, освітянської, науково-дослідної та педагогічної діяльності самодостатнього колективу нашого університету і в той же час – визначна подія у розвитку юридичної освіти.

Ми довго вагалися – чи святкувати ювілей в такі непрості часи? У 2013 році ми тільки що відсвяткували 30-річчя факультету в Донецьку, а у вересні 2014 року Донецький національний університет було переміщено до м. Вінниця. Чи доречним буде святкування за обставин, які склалися у країні? Чи взагалі вийде свято на подільській землі, на якій ми опинилися нещодавно і не набули ще такого статусу, до якого звикли? Чи прийдуть до нас випускники, яких розкидало по всій країні? Репутацію факультет та його професорсько-викладацький склад напрацьовував роками, а тут все треба було починати з «чистого аркуша». Було дуже багато ризиків. Але після тривалих роздумів вирішили, що певні труднощі та побоювання не можуть позбавити нас родинного свята, оскільки всі ми (викладачі, співробітники, випускники, студенти) вважаємо факультет своєю сім'єю.

Метою нашого свята було зібрати тих, хто стояв у джерел створення факультету, тих, хто бачив його становлення, тих, хто пишається, що є його випускником, наших друзів та колег. Це свято стосується всіх, хто в різні роки вирішив пов'язати своє життя з факультетом. І не важливо, де знаходиться факультет, – на подільській землі чи в донецькому краю, важливі лише люди, представники різних поколінь, які пишаються своєю Альма-Матер.

На ювілеї факультету ми вирішили зробити екскурс в минуле, поговорити про сьогоднішнє та помянути про майбутнє. Як і у кожній родині у нас є традиції, від яких не прийнято відступати. Ми не стали змінювати фразеологізм, який всім давно відомий та вирішили зберегти назву, якою з часткою певного академічного консерватизму називаємо кожну нашу ювілейну дату – «Сходами років». Адже змінюється тільки цифра, а факультет не дивлячись на різні життєві обставини вперто і впевнено йде вперед.

Історія факультету почала творитися у 80-ті роки минулого століття. У 1981 р. – відкрито спеціальність «Правознавство» з ініціативи академіків В. П. Шевченка, В. К. Мамутова та майбутнього декана факультету В. Д. Волкова. У 1981 р. був проведений перший набір студентів на денне відділення, який становив лише 25 осіб. На наступний рік відбувся набір і на заочне відділення. Він також складався з 25 студентів.

Становлення факультету лягло на плечі першого декана тоді ще економіко-правового факультету – Волкова В'ячеслава Дмитровича. Професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, перший декан ЕПФ В'ячеслав Дмитрович пройшов разом з колективом ЕПФ весь свій 35-річний педагогічний шлях від викладача до декана і 25-річний шлях керівника факультету.

Колектив факультету поряд з класичним підходом в організації навчального процесу прагнув до новаторства, впровадження нових ідей, методів, технологій та шляхів розвитку освіти. Ми одними із перших в Україні почали готувати фахівців з господарсько-правової спеціалізації (1981 р.), вперше створили факультет, в якому об'єднали економічні та юридичну спеціальності (1983 р.); організували Молодіжний центр наукових досліджень (1994 р.), розпочали працювати за Програмою «ПроБоно» – програмою з надання безкоштовної юридичної допомоги малозабезпеченим громадянам (1995 р.). Одні з перших серед юридичних вузів заснували юридичний журнал – «Правничий часопис Донецького університету». Це єдиний юридичний журнал в Україні, який вже з 1997 року видавався українською та англійською мовами, що набуло актуальності лише в останні декілька років. Представники колективу налагодили роботу Бюро зі сприяння працевлаштування студентів на практику і на роботу (1997 р.), фондували роботу Центру практичного навчання студентів (1999 р.); провели національний раунд змагань з ораторського мистецтва «Майстерність судової промови» (2000 р.), організували Перший Всеукраїнський Конгрес Європейської Асоціації Студентів Права (2001 р.). У 1996 році було створено юридичну клініку, яка мала своїм призначенням поєднати теоретичні знання, отримані в процесі навчання, з практичними навичками.

Всі ці започаткування знайшли своє «друге життя» на Вінниччині. Наприклад, вже тут студентська команда юрфаку (Нагорняк І. О., Рекун А. Д.) стала

призерами у Національній Олімпіаді юридичних клінік із консультування клієнтів (тренер Удод М. В.). На факультеті організовано «Клуб юного юриста», який продовжив традиції «Центра практичного навчання». Школярі Вінниччини, студенти першого курсу факультету із задоволенням відвідують інтерактивні тренінги з різних правових тем. Плідно працюють юридичні клініки: дві клініки цивільного та сімейного права, клініка трудового права та соціального забезпечення, клініка адміністративного права, дві імітаційні клініки з господарського права. У квітні 2016 та 2017 рр. спільно з Апеляційним судом Вінницької області проведено I та II Всеукраїнські дебатні турніри з цивільного права та процесу «Майстерність судової промови». Три роки поспіль – у 2016, 2017 та 2018 рр. – проведено XVI, XVII та XVIII Всеукраїнські змагання з господарського права та процесу імені професора С. З. Михайліна. У листопаді 2017 року – вперше організовано I Всеукраїнські судові дебати з трудового права, співorganizаторами заходу виступили юридичний факультет Донецького національного університету імені Василя Стуса, юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Апеляційний суд Вінницької області.

Останні дебати відбулися напередодні проведення урочистих заходів з нагоди ювілея – проведено III Всеукраїнський дебатний турнір з цивільного права та процесу «Майстерність судової промови», в якому взяли участь 20 команд з усієї України. Це була рекордна кількість команд з моменту проведення таких дебатів; команд, яких делегували провідні юридичні ЗВО і факультети країни. Майже сотня студентів, викладачів і правників з усієї України взяли участь у цьому масштабному дебатному змаганні. Фахове судійство здійснювали в тому числі представники суддівського корпусу Верховного Суду, Ради суддів України та знані правники і науковці.

Серед організаторів всіх цих численних турнірів – викладачі факультету: А. Г. Бобкова, О. І. Антонюк, І. Ф. Коваль, Ю. М. Павлюченко, Л. М. Дорошенко, Л. П. Амелічева, Е. А. Писарева, Ю. О. Моїсєєв, Ю. О. Серебрякова, К. О. Калаченкова, С. М. Мамедова та інші.

На факультеті за різними напрямками продовжує здійснюватися міжнародне співробітництво: 1) факультет бере участь у міжнародних проектах (TEMPUS Project), міжнародних конференціях за кордоном (м. Загреб, Хорватія, м. Марібор, Словенія, м. Пряшив, Словаччина); 2) викладачі факультету з метою підвищення кваліфікації побували з візитами в зарубіжних університетах: Європейському гуманітарному університеті (м. Вільнюс, Литва (О. І. Антонюк, О. Г. Турченко), Ягеллонському університеті (м. Краків, Польща), Міжнародному інституті інновацій (м. Варшава, Польща) (Е. М. Деркач); 3) з ініціативи викладачів факультету Донецьким національним університетом імені Василя Стуса укладено договори з Каспійським суспільним університетом (Республіка Казахстан), міжнародним

інститутом інновацій «Наука–Освіта–розвиток» (Польща). Факультет активно співпрацює з Маріборським університетом (Словенія), Університетом Матея Бела (Словаччина), Академічним товариством ім. Міхала Балудянського (Словаччина), факультетом економіки і бізнесу Загребського університету (Хорватія), економічним факультетом Технічного університету м. Кошице (Словаччина), Європейським гуманітарним університетом (Литва), Пряшівським університетом (Словаччина), факультетом права і адміністрування Ягеллонського університету (Польща); 4) студенти юрфаку беруть участь у міжнародних юридичних змаганнях, зокрема, з міжнародного права імені Ф. Джессапа; медіа-права та ін. Все це є свідченням того, що і в сучасний період розвитку факультету ми намагаємось зберегти та примножити надбання, які здійснені фундаторами факультету.

Повернемося до часів становлення факультету. Нагадаємо, що спочатку підготовка здобувачів вищої освіти на факультеті здійснювалася за трьома напрямками: «Правознавство», «Економічна кібернетика» та «Документознавство». 30 років ми йшли пліч-о-пліч, складаючи один факультет. Наші спеціальності були трьома китами величезної родини ЕПФ. Можливо не всім зрозуміло, чому ми з ЕПФ перетворилися на юрфак, адже ця назва стала вже своєрідним брендом. Але сталося так, що дві (неюридичні) із зазначених вище спеціальностей, які об'єднував факультет, відділилися та стали самостійними одиницями університету. Еволюційні структурні зміни на факультеті відбулися в 2013 році, залишилась одна спеціальність «Правознавство». І в травні 2014 року після успішного проходження акредитації цієї спеціальності наказом ректора «Про перейменування факультету» економіко-правовий факультет перейменовано в юридичний факультет Донецького національного університету.

Але яку б назву не мав наш факультет – ЕПФ чи юрфак, він завжди мав якості, які дозволяли йому «тримати марку», бути престижним, виділятися серед інших. Перш за все, він виділявся своєю славетною історією та досвідом. Здається, 35 років – це мало і ми ще зовсім молоді, але ... для освітньої структури 35 років – це ціла епоха. А ще ... ювілей – це не обов'язково солідний вік, але обов'язково досягнутий успіх, спираючись на який колектив піднімається на нову сходинку.

Ми пишаємося людьми, які в різні роки очолювали факультет. Другим деканом факультету був Р. Ф. Гринюк – зараз вже ректор Донецького національного університету імені Василя Стуса, професор, Заслужений юрист України, який є випускником першого випуску юридичного факультету. У 2013 році факультет очолила А. Г. Бобкова – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, Заслужений юрист України, завідувач кафедри господарського права.

Не в меншій мірі ми пишаємося людьми, які працюють на факультеті, і за цей час випустили в життя величезну кількість професіоналів своєї справи. Факультет сьогодні – це дружній колектив однодумців, яких відрізняє високий професіоналізм, відповідальність за виконання своїх обов’язків, взаємоповага, толерантність і творча співдружність, в якому завдяки зусиллям фундаторів факультету закладено корпоративний дух, традиції, академічність вищої школи, витримку та стійкість.

Вже під час перебування факультету на Вінниччині викладачами факультету захищено 2 докторські дисертації (Захарченко А. М., Михайліна Т. В.), декілька кандидатських дисертацій (Лісова Д. О., Багрій О. І., Липницька Є. О., Новошицька В. І., Уралова Ю. П.).

На факультеті створено 4 кафедри (господарського права, цивільного права і процесу, адміністративного права і кафедру конституційного, міжнародного і кримінального права). Всього на факультеті – 6 д-рів юрид. наук, 31 – канд. юрид. наук, тобто більше 90 % професорсько-викладацького складу мають науковий ступінь.

Викладачами факультету, які виступали авторами, співавторами, редакторами, активно провадиться як наукова, так і методична робота. За останні п'ять років підготовлено та опубліковано такі роботи: 1) Правове забезпечення розвитку екологічного підприємництва («зеленої» економіки): монографія (А. Г. Бобкова, Р. Ф. Гринюк, І. Ф. Коваль та ін., 2018 р.), 2) Господарське право: практикум (А. Г. Бобкова, Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко, І. Ф. Коваль, Л. М. Дорошенко, А. М. Захарченко та ін., 2018 р.); 3) Управління об'єктами державної власності (господарсько-правові аспекти): монографія (Захарченко А. М., 2017 р.), 4) Комерціалізація прав інтелектуальної власності: навчальний посібник (І. Ф. Коваль, 2018 р.); 5) Господарсько-правове регулювання відносин у сфері промислової власності: монографія (І. Ф. Коваль, 2013 р.); 6) Корпоративне право: навчальний посібник (Л. М. Дорошенко, О. В. Титова та ін., 2018 р.) та інші.

На факультеті здійснює діяльність спеціалізована вчена рада за спеціальністю 12.00.04 – «господарське право, господарсько-процесуальне право». В аспірантурі на юридичному факультеті навчаються 45 аспірантів, в докторантурі – 1 докторант. Науковці факультету є членами ще 3 спеціалізованих вчених рад, членами редколегій 11 наукових видань. Викладачі факультету з 2014 по 2018 рр. опублікували близька 400 наукових статей, 300 тез доповідей, взяли участь у підготовці 16 монографій.

Ми пишаємось своїми випускниками, серед яких науковці, судді, нотаріуси, прокурори, тобто представники всіх сфер юридичної спільноти. До речі, цікавий факт, який підкреслює небайдуже ставлення випускників до Альма-Матер: у нашого факультету є гімн, який має власну історію. У 1989 році відбувся перший випуск студентів-вечірників, які присвятили рідному факультету пісню. Вона так усім сподобалася, що згодом з незначними змінами стала гімном факультету.

З особливими відчуттями ми зустрічали на Вінниччині наших випускників, які знайшли час, матеріальні можливості і, насамперед, мали бажання, завітати на ювілей факультету. Привітати колектив юридичного факультету приїхали випускник 1989 року, д-р юрид. наук, професор, член-кореспондент НАН України та НАПрН України, заслужений юрист України, директор Інституту економіко-правових досліджень НАН України Устименко В. А.; завідувач факультету правничих наук Національного університету «Києво-могилянська академія», доктор юридичних наук, доктор філософії (Велика Британія) професор Петров Р. А.; керівник адвокатського об'єднання «Курчин і Партнери», заслужений юрист України, кандидат юридичних наук Курчин О. Г.; керівник адвокатського об'єднання Беляєв О. А.; суддя Господарського суду м. Києва Плотницька Н. Б.; представники енергетичного холдингу ДТЕК; адвокат, партнер юридичної компанії Integrates Загнітко О. П. та ін.

Ми вдячні нашим випускникам різних років, які надіслали на адресу факультету привітання з ювілеєм, що розцінюємо як вдячність за нашу роботу і визнання сьогоднішніх наших здобутків.

Багато з тих (партнерів, друзів), хто був частим гостем на факультеті, але в силу різних обставин не зміг приєднатися до нас в ювілей, надіслали привітальні адреси. Ми отримали їх від ректора Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого Тація В. Я., ректора Донецького юридичного інституту МВС України Бесчастного В. М.; ректора Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля Поркуян О. В.; ректора Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка Комарницького В. М., декана Ужгородського національного університету Лазура Я. В., заступника Голови Національного агентства з питань запобігання корупції Патюк С. С., першого заступника Голови Антимонопольного комітету України Ніжнік М. В., Голови господарського суду Донецької області Попова О. В., заступника директора з наукової роботи Інституту економіко-правових досліджень НАН України, д-ра юрид. наук Джабраїлова Р. А., д-ра юрид. наук проф. Зельдіної О. Р. та багатьох інших.

Ювілей – це коли навколо тебе збираються не тільки давні знайомі, але й нові друзі. На урочистості завітали представники Вінницької обласної державної адміністрації, Вінницької міської ради, Департаменту освіти і науки Вінницької обласної державної адміністрації, прокуратури Вінницької області, колеги з інших факультетів, бізнес-структур.

Наявність таких тісних дружніх відносин з представниками місцевих органів влади, правоохоронних органів обумовлена тим, що факультет працює у пряму синтезу теорії та практичної підготовки, бо всі ми знаємо з часів навчання афоризм, що «теорія без практики мертва, а практика без теорії сліпа», і він не втрачає своєї актуальності. І найбільш потужно в реалізації цього напрямку допомагають представники суддівської системи, наші партнери зі здійснення освітнього процесу і, сподіваємось, вже друзі. Дякуємо за щирі слова та підтримку Голові Господарського суду Вінницької області Колбасову Ф. Ф., Голові Вінницького апеляційного адміністративного суду Кузьмишину В. М., заступнику Голови Апеляційного суду Вінницької області Панасюку О. С., заступнику голови Вінницького апеляційного адміністративного суду Мельник-Томенко Ж. М., суддівському корпусу цих судів.

Наш колектив дуже цінує дружні та партнерські відносини з іншими провідними закладами вищої освіти, що склались в результаті багаторічної співпраці, результати якої не викликають сумнівів щодо подальшого їх розвитку. Ми вдячні представникам цих ЗВО за щирі привітання та особисту підтримку.

Теплими словами з нагоди ювілею привітали юрфак наші колеги – проректор Нагорняк Т. Л. та декани інших факультетів Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Після свят настають звичайні будні і зникає «головокруження от успехов». Не все на факультеті складається просто. Як зауважив один з перших випускників факультету В. А. Устименко, «коли університет переїхав до Вінниці, кількість студентів, матеріальна база були фактично ідентичними тим, з чого факультет починав своє становлення, але... за чотири роки ситуація докорінно змінилася». Так, вже на подільській землі у нас є своя власна історія, доброслава репутація ЗВО, де якісно вчать і де дійсно отримують знання. У нас вже багато друзів у різних установах Вінниччини, які вже встигли стати і колегами, і друзями по життю. Студенти, які переїхали з нами з Донецька і якими ми надзвичайно пишаємось, бо, не дивлячись на те, що їх життя «перевернулося з ніг на голову», вони не просили поблажливості і вчилися свідомо і старанно, – вже отримали дипломи магістрів. Студенти з Вінниччини, які відразу надали кредит довіри факультету і перейшли до нас з інших ЗВО, або вступили до магістратури, також вже отримали дипломи Донецького національного університету імені Василя Стуса. Час ми нає дуже швидко! Так, у 2014 році ми почали все спочатку, але не думаємо зупинятися!

Хочеться закінчити словами людини, яка присвятила все своє життя рідному факультету, зробила його справою свого життя, – словами першого декана факультету, професора, член-кореспондента НАПрН України, професора кафедри конституційного і міжнародного права Донецького національного університету В. Д. Волкова: «Дякую всім викладачам, співробітникам і студентам за самовіддану працю і навчання, за душевну теплоту і надію, які ви день у день несете, за віру у високе призначення своєї праці і навчання, бо це є запорукою престижу і процвітання нашого факультету, підвищення якості фахівців, їх конкурентоспроможності на ринку праці!».

З Днем народження, рідний факультете! Многая літа!

А. М. Дорошенко
заступник декана
юридичного факультету
Донецького національного
університету імені Василя Стуса